

*„A magyar nyelv tanítására
különös gond fordítandó.”
/KAZINCZY/*

FELADATLAP

az

„ÉDES ANYANYELVÜNK”

nyelvhasználati verseny országos döntőjére

a szakképző iskolai versenyzők

számára

Sátoraljaújhely

2014

1. Állapítsa meg, milyen szófajúak a példamondat aláhúzott szavai!

„Hajoljunk a szavakhoz közelebb, s jegyezzük meg örök tanulságul: emberi nagyság, dicsőség mit sem ér, ha nincs kinek felajánlani.”

/Vári Fábrián László/

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....

2. Nevezze meg a példamondat szavainak végén aláhúzott toldalékok fajtáját!

„A magyar nyelv a magyar nemzethez tartozás legfőbb kritériuma, a magyarság leginkább azonosító szerepű és erejű jele.”

/Kiss Jenő/

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....

3. Az alábbi meghatározásokhoz kapcsoljunk egy-egy olyan szólást, amelyekben szerepel a „pénz” szó.

- a) bevételre számíthatunk =
- b) mindent tudnak róla, a rossz tulajdonságait is =
.....
- c) akármekkora összeget megad(na) érte, nagyon fontos, hogy megszerezze =
.....
- d) nagyon gazdag =

4. Melyik két közmondás összekeveréséből alakultak ki a következő furcsa mondatok?

a) Mindent lehet, csak nyögés a vége.

.....
.....

b) Amilyen a mosdó, olyan a fogadjisten.

.....
.....

c) Aki korpa közé keveredik, makkal álmodik.

.....
.....

d) Kinek a pap, kinek a pénz beszél.

.....
.....

5. „Ha a földön az erény és bölcsesség uralkodnának, a jog és a kötelességérzet, akkor nem volna szükség törvényekre, szerződésekre.”
/Széchenyi István/

Érveljen a megállapítás igazságtartalma mellett vagy ellen! (Legalább négy érvet írjon!)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Adja meg a nyelv szónak nyolcféle jelentését!

a)

b)

- c)
- d).....
- e)
- f.....
- g).....
- h).....

7. Mit jelentenek az alábbi szavak? Jelentésük körülírásával vagy rokon értelmű szavakkal tegye egyértelművé!

- a) **tabu**
-
- b) **pitymallik**
-
- c) **pereputty**
-
- d) **sarkalatos**
-

8. Fejezze ki egy- előtaggal kezdődő összetétellel az alábbi meghatározásokat!

- a) **nem változatos, monoton** = _____
- b) **ugyanahhoz a korosztályhoz tartozó** = _____
- c) **közönyös, unott** = _____
- d) **néhány, nem sok** = _____

**9. Az ismert jelöléseket használva elemezze mondatrészek szerint a példamondatot!
Készítse el az ágrajzát is!**

Az emberi önzőség érvényesítésénél sokkal fontosabb a közösség tagjai érdekének a megvalósulása.

10. Értékelje a nyelvi illem, az érintkezéskultúra szempontjából a következő esetet!

Az egyik budapesti villamosra fölszáll két ifjú hölgy. Láthatóan a fodrásztól, a kozmetikustól jöttek. Úgy festenek, mint a kirakati babák. Hangosan beszélgetnek. Nagyon hangosan. Egyikük minden mondatát trágár fordulatokkal fűszerezi. Néhány utas szomorú tekintettel bámul maga elé. Miért?

.....
.....
.....
.....
.....

11. Pótolja a hiányzó írásjeleket – s ahol szükséges, a nagybetűket is – a következő tagolatlan szövegben!

a lelki divatok egyéniségpusztító hatása sokkal szörnyűbb mint az öltözködési divatoké elvégre ártatlan dolog hogy kemény gallérom vagy puha gallérom van de nem közömbös dolog hogy kemény e a szívem vagy lágy közömbös hogy fehér szín a divat vagy pedig a fekete de a becsület fehérsége és tisztasága nem közömbös dolog sem reám sem a világra nézve próbáljunk divatot csinálni abból hogy a mai élet felelőtlenségét egységtelenségét szakadozottságát kavargó vad gyűlöletét gyógyítsuk helyettesítsük és pótoljuk ki határozott gyöngéd és szigorú életformával

/Ravasz László/

12. Jelölje a *Beszélni nehéz!* című rádióműsor megfigyeléseiben alkalmazott módon a példamondat hangsúlyait és szüneteit!

Az éjszaka azonban az esők fokozatosan megszűntek, és a Dunántúlon felszakadozott a felhőzet. A legfrissebb jelentések már csak elszórt esőkről számolnak be.

13. Elemezze a tagmondatok fajtája és viszonya szerint a következő mondatokat!

**a) „Mikor azt kérdik tőlem, mi a hangzás kulcsa, azt szoktam felelni, hogy maga a szöveg.”
/Deme László/**

.....
.....
.....
.....

**b) „Tévedni mindenki képes, de álságos, aki szándékosan téveszti meg a kimondott vagy leírt szóval a másik embert.”
/Korzenszky Richárd/**

.....
.....
.....
.....

14. Javítsa az alábbi mondatok nyelvhelyességi hibáit!

a) Csak Pesten sikerült véröntés nélkül győznie a forradalomnak.

.....

b) Olyan makacs, hogy nálam is túltesz.

.....

c) Az unokatestvéremnek a múlt héten volt az esküvője, három év után hozzáment a barátnőjéhez.

.....

d) A fiú ellen önkényes jármű elvétele miatt indított eljárást a rendőrség.

.....

e) Teniszt szerető gyerekek jelentkezését várjuk hat éves kortól.

.....

f) Feltűnt, hogy milyen keletlenül válaszolt a kérdésekre.

.....

